

Bestuursrapportage 2024-1

Periode 01-01-2024 t/m 30-04-2024

Waterschap Rijn en IJssel
Postbus 148, 7000 AC Doetinchem
Bezoekadres: Liemersweg 2, 7006 GG Doetinchem
T (0314) 369 369 www.wrij.nl - info@wrij.nl

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
HOOFDSTUK 1 SAMENVATTING	4
1.1 BELEIDSDOELSTELLINGEN	4
1.2 RISICO'S	4
1.3 FINANCIËLE ANALYSE OP HOOFDLIJNEN	4
HOOFDSTUK 2 KLIMAATROBUUST GEBIED	6
2.1 VOORRAADBEHEER	6
2.2 STEDELIJK GEBIED	6
2.3 WEERSEXTREMEN	6
2.4 SYSTEEM OP ORDE	7
HOOFDSTUK 3 VEILIG GEBIED	8
3.1 BEHEER OP MAAT WATERKERINGEN	8
3.2 INZICHT IN STERKTE WATERKERINGEN	8
3.3 VERSTERKING WATERKERINGEN	8
3.4 AANGRENZEND AREAAL	9
3.5 STERKE ADVISEUR IN DE RUIMTELIJKE ORDENING	9
3.6 OVERSTROMINGSINFORMATIE	9
3.7 DIJKBEWAKINGSORGANISATIE (DBO)	9
HOOFDSTUK 4 GEZONDE LEEFOMGEVING	10
4.1 GOEDE WATERKWALITEIT, ECOLOGIE EN BIODIVERSITEIT	10
4.2 EEN DUURZAME EN DOELMATIGE (AFVAL)WATERKETEN	11
4.3 FUNCTIES EN EMISSIES VORMEN GEEN BELASTING VOOR HET WATERSYSTEEM EN DE ZUIVERINGSTECHNISCHE WERKEN	11
4.4 BOVENREGIONAAL WATERKWALITEITSBELEID	11
HOOFDSTUK 5 CIRCULAIRE ECONOMIE & KLIMAATNEUTRALITEIT	12
5.1 CIRCULAIRE ECONOMIE	12
5.2 KLIMAATNEUTRALITEIT	12
HOOFDSTUK 6 BEDRIJFSVOERING	14
6.1 DIGITALE TRANSFORMATIE, PRIVACY EN INFORMATIEVEILIGHEID	14
6.2 OMGEVINGSWET	14
6.3 CONTINUE ORGANISATIEONTWIKKELING	14
6.4 OVERIGE DOELSTELLINGEN BEDRIJFSVOERING	15
HOOFDSTUK 7 EXPLOITATIE OVERZICHTEN	17
7.1 EXPLOITATIE NAAR PROGRAMMA'S	17
7.2 EXPLOITATIE NAAR KOSTENDRAGERS-TAKEN	18
7.3 EXPLOITATIENAARKOSTEN- EN OPBRENGSTSOORTEN	19
HOOFDSTUK 8 FINANCIËLE RAPPORTAGE	20
8.1 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN	20
8.2 LOPENDE EN VOorgenomen INVESTERINGEN	20
8.3 FINANCIERING	23
8.4 RISICO'S, WEERSTANDSCAPACITEIT, BESTEMMINGRESERVES EN VOORZIENINGEN	23
8.5 WATERSCHAPSBELASTINGEN	25
8.6 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	26
8.7 VERBONDEN PARTIJEN	26
SUPPLEMENT 1 ZUIVERINGSRENDEMENTEN	27

Inleiding

Voor u ligt de eerste bestuursrapportage van 2024. Deze periodieke rapportage schetst actuele beleidsontwikkelingen en gaat in op afwijkingen op de begrotingsdoelen, het investeringsvolume, de investeringskredieten en de exploitatiebudgetten. Alle prestaties zijn gerelateerd aan de begroting voor 2024 en het Waterbeheerplan 2022-2027. Daarnaast wordt er middels een dashboard gerapporteerd over het HWBP-programma. Deze is als aparte bijlage toegevoegd. In de rapportage lichten we ook de relevante ontwikkelingen in de bedrijfsvoering toe. We sluiten de rapportage af met een financiële verantwoording. In het eerste supplement gaan we nader in op de prestaties van onze rwzi's.

Wij vertrouwen erop dat u met deze rapportage voldoende inzicht krijgt in de besturing van ons waterschap.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 presenteren we eerst een samenvatting, waarin we, naast afwijkingen in uitvoering van beleid, ook de prognose van het exploitatiebudget en het geprognoseerde netto-investeringsvolume vermelden.

In hoofdstuk 2 tot en met 5 geven wij u de voortgang van de gestelde beleidsdoelen. Verder beschrijven we in hoofdstuk 6 de belangrijkste ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

Hoofdstukken 7 en 8 bevatten de financiële rapportages over de afgelopen periode. Naast de verwachte lasten en belastingopbrengsten wordt het verwachte resultaat ultimo 2024 aangegeven. Daarnaast staan hier de relevante risico's voor het waterschap benoemd.

Hoofdstuk 1 Samenvatting

1.1 Beleidsdoelstellingen

Het Waterbeheerprogramma 2022-2027 is op 21 december 2021 door het algemeen bestuur vastgesteld. Dit programma geeft de beleidsdoelstellingen voor de komende zes jaar aan.

In deze rapportage wordt per thema de voortgang van het vigerende Waterbeheerprogramma weergegeven.

De uitvoering van het beleid - zoals vertaald in doelstellingen en maatregelen in de Begroting 2024 - verloopt in grote lijnen volgens de planning. De voortgang vanuit de beleidsthema's wordt nader toegelicht in hoofdstukken 2 tot en met 5.

1.2 Risico's

Risicomanagement is een integraal en onlosmakelijk onderdeel van ons werken. Binnen de programma's worden mogelijke risico's steeds actief gemonitord, opkomende risico's worden tijdig onderkend. Waar mogelijk (dit is afhankelijk van het type risico) worden risico's gemitigeerd met passende maatregelen. In paragraaf 8.4 Risicomanagement zijn de belangrijkste actuele risico's van de verschillende programma's samengevat in één waterschapsbreed overzicht.

1.3 Financiële analyse op hoofdlijnen

Het resultaat voor bestemmen ultimo 2024 wordt € 0,9 mln. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met lagere kapitaalslasten en hogere overige lasten. De belastingbaten, inclusief de afloop van oude belastingjaren, dalen per saldo en de dividenden worden hoger.

Met de prognose van Burap 2024-1 zien we ten opzichte van de begroting een verbetering van het resultaat met € 2,4 mln.

Het verwachte resultaat in totaal en naar taken over 2024 geeft het volgende beeld.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Baten	132.318	132.002	70.534	61.468
Lasten	138.176	137.554	70.389	67.165
Operationeel resultaat	-5.858	-5.552	145	-5.697
Dividenden	4.300	6.443	1.046	5.397
Resultaat voor bestemmen	-1.558	891	1.191	-300
Inzet BR Huisvesting	628	0	0	0
Inzet BR DFB	299	299	157	142
Resultaat na inzet BR	-631	1.190	1.348	-158
Bestemmen reserve DFB	969	1.348	1.348	0
Bestemmen vrije reserve	-1.600	-158	0	-158
Resultaat na bestemmen	-0	0	0	0

De belangrijkste geprognosticeerde afwijkingen van de lasten en baten worden hieronder toegelicht.

Per saldo dalen de **baten** (de belastinginkomsten) afgerond met € 0,3 mln. ten opzichte van de begroting. De watersysteemheffing stijgt met afgerond € 0,2 mln. als gevolg van de geactualiseerde WOZ-waarden en extra VE bij de directe lozers. De zuiveringsheffing daalt afgerond met -€ 0,7 mln. met name als gevolg van afgenomen VE's bij de meetbedrijven. De kwijtschelding daalt met -€ 0,2 mln. als gevolg van de gunstige realisatiecijfers over het voorafgaande en lopende jaar.

De verwachte **dividenden** liggen hoger dan begroot. Het dividend van Waterstromen B.V. wordt met € 0,050 mln. en het dividend van het NWB met € 2,093 mln. hoger.

De **overige lasten** stijgen naar verwachting met ca. € 0,2 mln. ten opzichte van de begroting. Naast kleinere afwijkingen zijn er hogere kosten door voor het in bedrijf houden van de tijdelijke afvalwaterleiding op rwzi Nieuwgraaf ten laste gekomen van 2024 (in plaats van 2023). Daarnaast is er een hogere bijdrage aan het Watermuseum, en de verwachte kosten voor de implementatie van een nieuw financieel pakket zijn in de exploitatie opgenomen. Hier tegenover staan ook meevallers, de grootste betreft de afgenomen kosten voor de garantieregelingen door een lager aantal VE en het wegvallen van één lozer uit deze regeling.

De prognose van de **kapitaalslasten** is naar verwachting ca. € 0,9 mln. lager dan begroot. Als gevolg van een lager gerealiseerd investeringsvolume over 2023 zijn de afschrijvingslasten € 0,3 mln. lager. De netto rentelasten zijn naar verwachting € 0,6 mln. lager, dit is het gevolg dat we op het saldo van onze Schatkistbankierrekening rente krijgen vergoed.

De verwachte **personeelslasten** zijn per saldo in lijn met de begroting. Het invullen van de bestaande vacatures alsook het uitbesteden blijft moeilijk in de krappe arbeidsmarkt. Ondanks dat het langer duurt de vacatures in te vullen, lukt het ons nog wel.

De post **onvoorzien** wordt voorlopig gehandhaafd op het niveau van de begroting. Er hebben zich in het achterliggende triaal geen onverwachte ontwikkelingen voorgedaan die de inzet van de post Onvoorzien noodzakelijk maken.

Exploitatiebudgetten/prognoses

Per programma geven we hieronder de prognose van de netto-lasten ultimo 2024 weer.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Veiligheid	13.977	13.881
Watersystemen	55.960	56.743
Afvalwaterketen	69.697	68.533
Exploitatie lasten	139.634	139.157
Veiligheid	24	25
Watersystemen	209	210
Afvalwaterketen	1.225	1.368
Exploitatie baten	1.458	1.603
Netto exploitatie lasten programma's	138.176	137.554

Investeringsvolume

Voor de onderhanden en nieuwe projecten werken we met een netto-investeringsvolume. De nieuwe verslaggevingsregels vragen om dit op te splitsen naar de bruto uitgaven en de cofinanciering. Onderstaande tabel geeft de prognose van dit volume weer t.o.v. de begroting.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Realisatiegraad t.o.v. begroting
Veiligheid	44.469	39.380	89%
Watersystemen	13.666	15.089	110%
Afvalwaterketen	15.307	15.230	99%
Vaarwegen *)	3.735	2.902	78%
Subtotaal programma's bruto	77.177	72.601	94%
Veiligheid	-33.536	-28.213	84%
Watersystemen	-4.102	-4.102	100%
Afvalwaterketen	-320	-243	76%
Vaarwegen *)	-3.735	-2.902	78%
Subtotaal programma's cofinanciering	-41.693	-35.460	85%
Investeringsvolume netto	35.484	37.141	105%

*) Het jaarlijkse investeringsvolume voor Vaarwegen wordt voor 100% vergoed door de Provincie Gelderland. De netto-investeringen zijn daarom per saldo € 0.

Hoofdstuk 2 Klimaatrobuust gebied

2.1 Voorraadbeheer

Lange termijn verkenningen

Met de bestuurlijke partners in de Aanpak Droogte Achterhoek en Liemers hebben we in de periode 2022-2023 belangrijke stappen gezet voor de uitvoering van het spoor van de lange termijn verkenningen uit onze Koers Voorraadbeheer. Dit heeft geresulteerd in een gebiedsbrede doorrekening van droogtemaatregelen voor het hele gebied van Achterhoek en Liemers (rapport 'Het watersysteem in balans'). Vrijwel alle gemeenten, de provincie en ons waterschap hebben in het dagelijks bestuur het besluit genomen om de inzichten uit het rapport 'Het Watersysteem in Balans' te benutten voor eigen beleid en programma's (o.a. provinciaal programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland) en een bijdrage te leveren aan de verdieping in deelgebieden. De maatschappelijke partners (LTO, TBO's en Vitens) steunen dit.

In opdracht van de partners in de Aanpak Droogte is een reflectie op de samenwerking uitgevoerd door de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB). De resultaten van de gebiedsbrede doorrekening en het essay van de NSOB (<https://www.nsob.nl/denktank/overzicht-van-publicaties/kwesties-op-de-kaart>) geven aanleiding tot een vervolg van de bestuurlijke samenwerking in de Aanpak Droogte Achterhoek en Liemers.

In 2024 wordt een aantal gebied specifieke analyses opgestart (o.a. voor De Liemers en stedelijke gebieden in de Achterhoek), met een omvang van ca. € 400.000, waarvoor ons waterschap in 2024 € 200.000 extra exploitatiebudget heeft opgenomen. De overige kosten worden gedragen door gemeenten en provincie.

No-regret maatregelen

De kortetermijnmaatregelen worden opgepakt in het programma EDDGI. Inmiddels hebben zich ruim 560 deelnemers gemeld. Hiervan hebben 148 deelnemers één of meerdere (klimaatrobuustere) vervolgstappen gezet. Met terreinbeherende organisaties worden kortetermijnmaatregelen rond een aantal natuurgebieden (9 locaties) opgepakt. EDDGI-fase 1 wordt geëvalueerd en een voorstel voor het vervolg is in ontwikkeling. Bestuurlijke besluitvorming vindt dit najaar plaats.

Integrale aanpak in focusgebieden

In de Landgoederenzone Baakse Beek lopen 7 projecten. Vanuit het gebied is er de wens tot een vervolg op deze projecten. Daarover lopen bestuurlijke gesprekken met de provincie. Voor zowel het focusgebied Landgoederenzone als het Achterhoekse Plateau is er nog geen zicht op nieuwe provinciale middelen (o.a. via het Nationale Programma Landelijk Gebied) voor een integrale gebiedsaanpak. Als gevolg daarvan stagneert op dit moment de planvorming en daarmee mogelijk ook de toekomstige uitvoering van droogtemaatregelen in de focusgebieden. Het waterschap steekt er tijd en energie in om vooruitgang te boeken.

2.2 Stedelijk gebied

We zijn bezig met de ontwikkeling van de Koers stedelijk gebied. Deze omvat een eenduidige visie en aanpak van onze opgaven in stedelijk gebied voor ons hele werkgebied met zichtlijn 2050 en vormt de agenda voor samenwerking met gemeenten. Het is het kader voor ons uitvoeringsprogramma m.b.t. het stedelijke gebied. Bij het opstellen van de koers betrekken we de gemeenten. De bestuurlijke besluitvorming vindt dit jaar plaats.

Ondertussen werken we al samen met gemeenten aan projecten in het stedelijke gebied op de thema's waterkwaliteit en wateroverlast. Dit doen we op basis van het bestaande monitoringsprogramma voor waterkwaliteit in stedelijk gebied en op basis van de stresstesten die we met gemeenten hebben uitgevoerd.

2.3 Weersextremen

We werken aan de koers Weersextremen. Deze leidt tot een strategie en handelingsperspectief voor het waterschap over hoe om te gaan met toenemende neerslagextremen. We hebben voor het eerste deelgebied (Berkel-Schipbeek gebied), een eerste waterbeeld van de 'Limburg bui' vervaardigd. Op basis daarvan is ook een eerste gevolgenbeeld vervaardigd.

2.4 Systeem op orde

Voor wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater zijn normen afgesproken. Het watersysteem is hieraan getoetst. De afgelopen jaren zijn de meest urgente knelpunten al opgelost. De resterende aandachtspunten worden conform planning opgepakt. Uiterlijk in 2027 zal de gehele afronding zijn.

De opgaven voor benodigde aanpassing van de overige keringen (kades) zijn in beeld en zijn geprogrammeerd waarbij de resterende urgente locaties in 2024 worden uitgevoerd. Het totale uitvoeringsprogramma loopt door tot en met 2027.

De beleidsnotitie met infobladen voor de bestrijding van flora-plaagsoorten is vastgesteld. In 2024 wordt dit geïmplementeerd. Daarnaast wordt voor de bever en de das een handelingsperspectief uitgewerkt voor het watersysteem.

Een plan van aanpak voor de actualisatie van de calamiteitenplannen wateroverlast en watertekort is afgerond. Met behulp van externe inhuur is de actualisatie van de plannen nu opgestart. De werkgroep crisisbeheersing is hierbij betrokken en ook is er afstemming met de koers Weersextremen.

Conform het meetprogramma baggeren (Nota Waterbodem) zijn de afgelopen twee jaar de watergangen in het Berkel- en Oude IJsselgebied ingemeten. Er is besloten om de resterende drie stroomgebieden in 2024 en 2025 versneld in te meten zodat er eerder inzicht is in de huidige toestand en een integrale afweging van maatregelen kan plaatsvinden in het gehele watersysteem.

Hoofdstuk 3 Veilig gebied

De bescherming tegen hoog water is een randvoorwaarde om veilig te kunnen wonen en werken in ons gebied. We zorgen voor veilige dijken, nu en in de toekomst. Daarnaast hebben we een sterke adviesrol in de ruimtelijke ordening en zijn we een sterke partner in de calamiteitenbestrijding.

3.1 Beheer op maat waterkeringen

Waterkeringen zijn waardevol vanuit meerdere functies. Door middel van de zorgplicht vullen we onze wettelijke taak in om de primaire kering aan de veiligheidseisen te laten voldoen.

Door goede voorbereiding is de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het nieuwe kader Zorgplicht vanaf begin dit jaar goed verlopen. Het borgen van de zorgplichteisen op het gebied van cyberveiligheid voor systeem- en objectbeveiliging verdient nog wel extra aandacht.

Vanwege het groeiend aantal bevers in Nederland en ook in ons beheergebied volgt het waterschap de landelijke ontwikkelingen en is er een risico-inventarisatie en een handelingskader gemaakt voor de primaire keringen. Het uiterwaarden gebied van de Rijn, Pannerdens kanaal en de IJssel zijn inmiddels beverterritorium. Ook in de regionale watersystemen is de bever met zijn opmars bezig.

Begin 2024 zijn de uitkomsten van de 'peer-reviews' waaraan we eind 2023 hebben deelgenomen opgeleverd. Naast het delen van kennis is er ook kennis opgehaald en hebben wij besloten om de coupures in primaire keringen jaarlijks te sluiten en coupures in regionale keringen eens per twee jaar. Daarnaast is er een project Kanalisatie Informatie Stroom (KIS) opgestart om de data-uitwisseling tussen HWBP-projecten en beheer te verbeteren.

Maart 2024 is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) op bezoek geweest en heeft afstemming plaatsgevonden over de 1^e landelijke beoordelingsronde (LBO1) en de Integrale Veiligheidsrapportage 2022 (IVR 2022). Door de ILT is aangegeven dat er een landelijke inspectieronde komt over de 'te treffen voorzieningen' en er een nieuwe toezichtstrategie waterveiligheid van kracht is. Uitwerking hiervan volgt in trial 2, evenals de IVR over 2023.

3.2 Inzicht in sterkte waterkeringen

Primaire waterkeringen

We hebben al onze primaire waterkeringen inclusief de waterkerende kunstwerken periodiek beoordeeld (LBO1) aan de landelijke normen. We creëren op die manier landelijk een uniform, landelijk veiligheidsbeeld. Inmiddels wordt er gewerkt aan de voorbereiding van de volgende beoordelingsronde (LBO2). We werken toe naar een continu inzicht van de sterkte van de kering.

Regionale waterkeringen

De regionale keringen toetsen we in 2023 en 2024 op basis van de provinciale normen volgens de nieuwste inzichten. Er vindt ambtelijke afstemming met de provincie plaats over de resultaten. Bestuurlijke vaststelling volgt dit jaar.

3.3 Versterking waterkeringen

Primaire waterkeringen

Met onze beleidsdoelstelling sluiten we aan op landelijke beleid om voor de primaire keringen in 2050 te voldoen aan de norm uit de Waterwet. Voor primaire keringen zijn er een viertal lopende dijkversterkingsprojecten: Den Elterweg Zutphen, Grutbroek Doetinchem, Pannerdense Waard-Westervoort en Rijnkade Arnhem. Daarnaast zijn we voor een viertal normtrajecten de Trajectaanpak aan het afronden zodat een drietal projecten kunnen worden aangemeld bij het landelijk HWBP-programma.

Landelijk staat de HWBP-alliantie voor een grote opgave om te komen tot een stabiel en voorspelbaar, maar ook betaalbaar programma. In beeld is gebracht wat dat concreet betekent voor de financiering en de programmering. Er wordt gewerkt aan een voorstel waar in het najaar van 2024 besluitvorming over verwacht wordt.

Regionale waterkeringen

Onze regionale keringen dienen in 2030 te voldoen aan de norm zoals gesteld door de provincie. Voor een deel van de regionale kering bij Vierakker zijn we met het versterkingsontwerp gestart vooruitlopend op formele vaststelling van de toets resultaten. De reden van deze versnelde aanpak is dat we mee kunnen koppelen met een initiatief van een derde partij.

3.4 Aangrenzend areaal

Wat er de directe omgeving van de kering gebeurt, kan van invloed zijn op de waterveiligheid van ons gebied of op de instandhouding van onze waterkeringen.

We zijn partner bij ontwikkelingen die zich afspelen in het rivierbed, zoals het programma Integraal Riviermanagement (IRM) en Rivierklimaatpark IJsselpoort.

Het IRM werkt toe naar een Programma Onder de Omgevingswet (POW), deze heeft in het voorjaar van 2024 ter inzage heeft gelegen. Vanuit de Unie van Waterschappen is een gezamenlijke reactie opgesteld waar wij aan bijgedragen hebben. In het POW komen maatregelen voor rivierverruiming en voor het tegengaan van de bodemerosie van de rivieren.

Een bijzondere situatie is de grensoverschrijdende dijkkring die we delen met onze Duitse partners. In het grensgebied werken we nauw samen met onze Duitse partners in de Arbeitsgruppe Hochwasser om elkaar te informeren over de ontwikkelingen aan beide zijden van de grens en maatregelen op elkaar af te stemmen.

3.5 Sterke adviseur in de ruimtelijke ordening

De manier waarop de fysieke leefomgeving wordt ingericht is van invloed op de gevolgen die we ondervinden bij een overstroming.

We hebben een peer-review gehouden gericht op de ruimtelijke ontwikkelingen in onze keurzones, de aanbevelingen daarvan zijn omgezet in concrete acties. Periodiek vinden er nu o.a. intern overleggen plaats tussen waterveiligheidsspecialisten en onze plantoetsers waardoor aan de voorkant het waterveiligheidsbelang wordt meegenomen binnen initiatieven op het gebied van ruimtelijke ordening. Daarnaast investeren we ook in de externe samenwerking met andere overheden.

3.6 Overstromingsinformatie

De risico's van een overstroming worden bepaald door de kans op een overstroming en de gevolgen ervan. We werken aan het op orde brengen van onze overstromingsscenario's en via de 'koers neerslagextremen' aan de inzichten van toenemende neerslagextremen. De overstromingsscenario's van dijkkring 48 zijn gereed, van de overige dijkkringen worden de komende maanden afgerond. Zie ook paragraaf 2.3.

3.7 Dijkbewakingsorganisatie (DBO)

We willen goed voorbereid zijn en blijven op situaties waarin er een overstroming dreigt.

De dijkbewakingsorganisatie zorgt ervoor dat we de dijken goed inspecteren en indien nodig de maatregelen die nodig zijn kunnen nemen.

Rond de jaarwisseling hadden we te maken met een langdurige hoogwaterperiode op de grote rivieren. Deze is zonder noemenswaardige problemen voor onze dijken verlopen. Dagelijkse inspecties en speciale graverij-inspecties gaven goed inzicht in de staat van onze keringen.

Een leerpunt is wel het langdurig inzetten van personeel door met name de combinatie van langdurig hoog water op ons eigen watersysteem.

In de eerste helft van 2024 wordt de evaluatie van de opleidingen, oefening en de afgelopen hoogwaterperiode afgerond. Aanbevelingen en leerpunten worden in de tweede helft van 2024 ingezet voor de continue verbetering. Dit jaar zijn verschillende dijkbewakingsoefeningen gepland waarbij de organisatie zal worden opgeschaald om geoefend te blijven. Deze oefeningen worden geëvalueerd waarna de DBO en het opleidingsplan worden doorontwikkeld.

Hoofdstuk 4 Gezonde leefomgeving

4.1 Goede Waterkwaliteit, ecologie en biodiversiteit

Systeem op orde

Waterbodembodemkwaliteitsmetingen van de KRW-lichamen waarvan waarschijnlijk de voedselrijke sliblaag een knelpunt is (schoon water) zijn uitgevoerd, vervolgens is dit uitgewerkt in een baggerprogramma. Het baggeren van de Eefsebeek (Eefde) en Vethuizense Reefse Wetering (Vethuizen) wordt in 2024 afgerond. De baggeropgave voor de overige 10 KRW-waterlichamen worden de komende tijd verder uitgewerkt, waarna de uitvoering uiterlijk in 2027 wordt afgerond.

Het vastgestelde beleid voor Biodiversiteit en Visie op onderhoudspaden wordt nu geïmplementeerd, waarbij de biodiversiteit op dijken en pachtgronden, onderhoudspaden en monitoring als eerste wordt opgepakt.

Schoon en Gezond

Een belangrijke inrichtingsopgave om te voldoen aan de doelen van de KRW ligt in de beken op het Achterhoeks Plateau. Er zijn met name maatregelen voorzien in de bovenlopen van de Boven-Slinge, De Groenlose Slinge en in de Terrasrandbeken van de Baakse Beek en Veengoot. Deze bovenlopen zijn op zichzelf geen KRW-waterlichamen, maar Natuurwateren (voorheen HEN/SED wateren). De ontbrekende feitenbladen van de Natuurwateren en aanpassingen van de KRW factsheets van de KRW-waterlichamen zijn in concept gereed. Proces voor besluitvorming wordt afgestemd met de provincie Gelderland.

Naast de opgave op het Achterhoeks Plateau is gestart met de planvorming voor de inrichtingsopgave in de Grote Beek. Komende maanden wordt er gewerkt aan het opstellen van een watersysteemanalyse van het stroomgebied om meer inzicht te krijgen in de kansen en knelpunten van het watersysteem.

In 2024 staat de Tussenevaluatie van de KRW centraal. In dat kader wordt gewerkt aan een prognose voor ecologisch en chemisch doelbereik in 2027. Dit levert komende maanden diverse landelijke en regionale rapportages op die nader geduid zullen worden op de consequenties voor het waterschap. Intussen is duidelijk dat ook de KRW-waterlichamen binnen het Waterschap Rijn en IJssel niet aan alle doelen voldoen. We volgen de verschillende onderdelen van het KRW-impuls programma op de voet. Op weg naar de KRW-deadline van 2027 betekent dit dat ofwel aanvullende maatregelen genomen moeten worden ofwel dat gebruik gemaakt moet worden van uitzonderingsmogelijkheden (dossieropbouw). We brengen de benodigde inspanningen in kaart, deze zullen bestaan uit aanvullend monitoren en nadere analyses van het niet halen van doelen en de oorzaken daarvan. In Rijn-Oost verband hebben we bijvoorbeeld afgesproken aanvullend te monitoren op de grens met Duitsland. Naast het waterschap zelf zullen ook andere partijen op hun verantwoordelijkheid gewezen worden, zoals de Rijksoverheid, gemeentes en Duitsland.

Als het gaat om de landbouw vragen de verplichte (mest- en chemievrije) bufferstroken langs watergangen en het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) bijzondere aandacht. We hebben hier veel vragen over gekregen van agrariërs. In het voorjaar hebben we daarom nadere informatie hierover op onze website geplaatst. Ook hebben we als waterschap deelgenomen aan een pilot met o.a. RVO om betere informatie te genereren over droogvallende watergangen, waar de breedte van een bufferstrook van afhankelijk is. Dit moet een bufferstrokenkaart in 2024 op gaan leveren die beter aansluit op de praktijk. De methode gaat nu landelijk uitgerold worden.

Daarnaast verkennen we met een groep van zo'n 15 agrariërs momenteel arrangementen hoe onze visie op onderhoudspaden en kader voor biodiversiteit zo goed mogelijk samen op kan gaan met belangen en bedrijfsvoering van agrariërs (zoals de eco-regeling uit het GLB).

De verschillende opgaves ten aanzien van waterkwaliteit en water vasthouden komen samen in de plannen voor het landelijk gebied in de provincies waar het waterschap deel van uit maakt. Het waterschap heeft input geleverd ten aanzien van de KRW-opgave aan de eerste versie van het VLGG (provincie Gelderland) en het PPLG (Provincie Overijssel). De komende maanden worden de plannen verder uitgewerkt en wordt bekeken welke gebiedsprocessen opgestart gaan worden. We houden de ontwikkelingen nauwgezet in de gaten en leveren onze inbreng waar gevraagd. Financiering van al deze plannen via fondsen van het Rijk is nog onzeker.

In het samenwerkingsverband Achterhoek+ werken we met gemeenten aan de doelen in zowel de afvalwaterketen als het stedelijke watersysteem. Met de toekomstige EU-richtlijn afvalwater verwachten we dat deze samenwerking nog belangrijker wordt. De bestuurlijke visie op de samenwerking wordt herijkt met het oog op nieuwe opgaven waarbij ook de aanpak van waterkwaliteit een belangrijke rol gaat spelen. Deze visie zal aansluiten op de koers voor stedelijk gebied die momenteel in ontwikkeling is.

4.2 Een duurzame en doelmatige (afval)waterketen

Water op Maat

We zijn op koers om de KRW-opgave voor de RWZI's Winterswijk, Lichtenvoorde, Ruurlo, Aalten en Etten te realiseren voor eind 2027. We optimaliseren de keten voorafgaand aan de RWZI's met bijvoorbeeld een slimme gemalenregeling, optimaliseren de bedrijfsvoering van de RWZI's en realiseren technische en eventueel natuurlijke nazuiveringen om de effluentkwaliteit op de gewenste kwaliteit te krijgen.

Slimme Ketten

Er zijn enkele ontwikkelingen die impact hebben op de plannen: Om een toekomstbestendige meetstrategie te hebben, maken we inzichtelijk welke monitoringsopgave op ons afkomt door de KRW-impuls en wat er nodig is voor Zicht op elke Druppel. Hiernaast steken we extra tijd in de digitale vaardigheden voor dashboards en data gedreven regelingen, zodat we die effectiever in kunnen zetten voor de opgaven. Tot slot werken we de consequenties van de Vaartkaart Digitale Transformatie van de Unie van Waterschappen uit, zetten we stappen voor een duurzame informatiehuishouding en verkennen we de mogelijkheden van AI.

4.3 Functies en emissies vormen geen belasting voor het watersysteem en de zuiveringstechnische werken

Schoon en Gezond

De doelgatanalyse voor de toestand van de KRW-waterlichamen is als bouwsteen ingebracht in het NPLG. Aanvullend wordt gebruik gemaakt van de resultaten van het WUR-onderzoek naar de bronnen van de nutriënten die de norm overschrijden. Op basis hiervan worden maatregelen uitgewerkt om de belasting met nutriënten waar nodig te verminderen. De opgave ten aanzien van de overige stoffen betreft vooral ammonium en zware metalen; op dit moment loopt nog landelijk onderzoek naar achtergrondgehalten en handelingsperspectief.

Water op Maat

Het realiseren van water op maat uit de afvalwaterketen doen we samen met belanghebbenden vanuit een ketenaanpak: ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid. Een bronaanpak staat hierbij voorop, want wat niet in het afvalwater terecht komt, hoeft er ook niet uitgehaald te worden. Hiervoor brengen we de restopgave voor de KRW (KRW-impuls) voor de (afval)waterketen in beeld. We prioriteren onze vergunnings- en handhavingsactiviteiten gebaseerd op de risico's voor de waterkwaliteit en de doelmatige werking van de zuiveringstechnische installaties. In relatie daarmee bepalen we onze positie ten aanzien van opkomende stoffen en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), zoals PFAS.

4.4 Bovenregionaal waterkwaliteitsbeleid

Implementatie Europese en landelijk waterkwaliteitsbeleid

De concept herziening van de Richtlijn Stedelijk afvalwater is vastgesteld door het Europees Parlement. Wanneer ook de Europese Raad akkoord gaat eind 2024 is de verwachting dat de Richtlijn eind 2027 in werking treedt. Duidelijk is dat de nieuwe effluenteisen ook aanzienlijke consequenties kan hebben voor het waterschap. WRIJ bereidt een impact analyse voor om na te gaan wat de consequenties voor de zuiveringen van WRIJ zijn. Het gaat hierbij om aangescherpte lozings-eisen ten aanzien van nutriënten en nieuwe eisen ten aanzien de verwijdering van organische microverontreinigingen, waaronder medicijnresten.

Hoofdstuk 5 Circulaire economie & Klimaatneutraliteit

5.1 Circulaire Economie

Transitie naar circulair inkopen en werken

Onderdeel van een circulaire economie is circulair inkopen en werken. Kader vormt de landelijke afspraak circulariteit mee te nemen als selectiecriteria in alle aanbestedingen, als opmaat naar 100% circulair inkopen in 2030. Dit vergt een andere manier van denken en doen. Waterschap Rijn en IJssel zet in op een waterschap brede coördinatie van deze transitie. Een plan van aanpak hiervoor is afgerond en de werving van personeel loopt.

Onderdeel van dit plan van aanpak is om per project of activiteit te inventariseren welke verbetering van de milieu-impact mogelijk is. En vervolgens de kosten en baten afweging welke variant ontworpen en gebouwd gaat worden. Deze afweging wordt onderdeel van (bestuurs)voorstellen van het waterschap.

Grondstoffen

De visie en strategie circulaire economie en klimaatneutraliteit beschrijft hoe het waterschap verder toewerkt naar de landelijke doelstelling van 50% reductie in het grondstofgebruik in 2030. Enerzijds heeft dit betrekking op het minder gebruiken van grondstoffen, anderzijds ook het in de kringloop houden van grondstoffen.

Kansen voor nuttige inzet van reststromen en winning van grondstoffen worden op basis van de visie en strategie voor circulariteit geïdentificeerd vanuit de programma's. Voor de winning van Kaumera wordt de samenwerking met de koploperwaterschappen verdergaand vormgegeven vanuit de opgerichte coöperatie, alsook toegewerkt naar de beoogde Start-up BV voor de vermarkting van Kaumera.

Op de rwzi InnoFase/Duiven loopt de 2^e fase van de pilot naar duurzame winning van stikstof (TKI NoChemNAR project) op de innovatiewerkplaats van het waterschap. Dit is een voorbereidend project op het beoogde Groeifondsproject voor de terugwinning van stikstof. Daarnaast wordt de terugwinning van fosfor uitgewerkt, via de vivianieroute. Voor beide initiatieven is een Groeifondsbijdrage voorzien. Gepland is in 2024 te starten met de planuitwerking. Het is onzeker of dit doel behaald kan worden door krapte op de arbeidsmarkt (m.n. voor inhuur personeel projectrealisatie).

Water op maat

Gezuiverd water wordt steeds meer beschouwd als waardevolle grondstof. Dit item is expliciet meegenomen in de planvorming van de KRW-opgave voor de RWZI Aalten, in navolging van de gemaakte afwegingen voor Winterswijk, Ruurlo en Lichtenvoorde. Ondanks de droogte urgentie blijven haalbaarheidsstudies naar effluenthergebruikkansen met RWZI-effluent nog uit.

Wendbare keten

Dit is een centraal thema in de visie 'waarde van de waterketen in 2050'. Hoe zorgen we ervoor dat de (circulaire) infrastructuur de benodigde flexibiliteit heeft om in te spelen op de dynamiek in de omgeving? Een visie op de infrastructuur met bijbehorende koers voor de doorontwikkeling, wordt uitgewerkt op beheergebiedniveau, alsook voor de individuele zuiveringskringen. Dit project verloopt conform planning, waarbij een uitwerking van de koers voor de afvalwaterketen later dit jaar bestuurlijk wordt voorgelegd.

5.2 Klimaatneutraliteit

Energieneutraal 2025

Het waterschap zet in op energieneutraliteit via energiebesparing en een mix van duurzame energiebronnen (wind-zon-biogas). Op rwzi Duiven/InnoFase zijn twee windmolens in bedrijf. Voor de windmolen in Zutphen loopt een procedure bij de Raad van State waarbij de zitting plaatsvindt op 31 augustus aanstaande. In samenwerking met ondernemers op de Mars in Zutphen is een verkenning gestart voor een smart energy hub zodat opgewekte elektriciteit van het windpark lokaal afgenomen kan worden.

Voor additionele productie van biogas is de aanpassing van de slibgisting in Olburgen in uitvoering en is een voorontwerp uitgewerkt voor de uitbreiding van slibgistingcapaciteit in Duiven.

Emissiereductie

De visie en strategie circulaire economie en klimaatneutraliteit beschrijft hoe het waterschap toewerkt naar de norm van 55% CO₂ emissiereductie in 2030 zoals opgenomen in de Klimaatwet. Maatregelen zoals gasloos verwarmen van gebouwen en verduurzaming van het wagenpark zijn in uitvoering. Andere maatregelen zoals het reduceren van lachgas en methaan emissies worden opgestart.

In projecten neemt het waterschap opties voor emissiereductie mee in de te maken afwegingen, zoals hierboven beschreven bij circulair inkopen en werken.

Energietransitie in de regio

Voor de RES 2.0 is het waterschap agenda lid aangezien het in deze fase van de RES vooral gaat om ruimtelijke inpassing van duurzame energie. Zowel binnen als buiten deze trajecten staat het waterschap open om onder voorwaarden assets beschikbaar te stellen voor opwekking duurzame energie, zoals aquathermie en zonne-energie. Op InnoFase in Duiven alsook in Zutphen werkt het waterschap mee aan de ontwikkeling van een Smart Energy Hub. Met smart energy hubs wordt vraag en aanbod lokaal aan elkaar gekoppeld op één aansluiting waardoor de netaansluiting minder belast wordt dan met de individuele aansluitingen.

Net als andere partijen heeft het waterschap last van netcongestie. Netcongestie kan een hardnekkige belemmering zijn voor zowel de bedrijfsvoering als voor de realisatie van projecten. Zelfs nu het waterschap als maatschappelijke organisatie voorrang krijgt op het verkrijgen van vermogen blijft dit een probleem omdat er meestal geen capaciteit te verdelen is.

Hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering

6.1 Digitale transformatie, privacy en informatieveiligheid

We zijn aan het werk met de ontwikkeling van de 'Strategie digitale transformatie', als vervolg op de I-strategie. Directie en management zijn middels een workshop meegenomen in het thema 'digitaal leiderschap'. Er is een handreiking gemaakt over het gebruik van generatieve AI binnen ons waterschap. Het college heeft kennisgenomen van de resultaten van de sectorale audit informatieveiligheid en privacy. Waterschap Rijn en IJssel zit op volwassenheidsniveau 3. Dit is naar verwachting en sluit aan bij het gemiddelde van de sector. Het sectorale ambitieniveau, volwassenheidsniveau 4, is nog niet bereikt. Een voorstel voor opvolging van de verbeterpunten wordt uitgewerkt.

6.2 Omgevingswet

De omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Het proces van Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) verloopt goed. Aanvragen komen via het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) binnen. De samenwerking met de ketenpartners is soms nog wel zoeken. Daarom worden de samenwerkingsovereenkomsten geëvalueerd in het 2^e kwartaal van dit jaar. Door nu ervaring op te doen in de praktijk, wordt duidelijk waar verbeteringen mogelijk zijn bij de toepasbare regels en de waterschapsverordening. Voor de waterschapsverordening is een doorontwikkeling mogelijk. Dit betreft vooral de bruidsschat waarin de lozingsregels zijn opgenomen. Deze kunnen gebied specifiek worden geschreven. Of dit van meerwaarde is voor het waterschap, o.a. in verband met de KRW-opgave, wordt geïnterpreteerd. Voor het uitvoeren van een eigen project van het waterschap voor de KRW-opgave, wordt een projectbesluit opgesteld. Dit is de eerste keer dat het projectbesluit wordt toegepast en via de software in het DSO wordt gepubliceerd. Naar verwachting is dat aan het einde van dit jaar.

We zijn veel in gesprek met onze ketenpartners en volgen landelijke ontwikkelingen.

6.3 Continue organisatieontwikkeling

Bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie op het gebied van ICT, Personeel en Organisatie, Financiën, Inkoop, Facilitaire diensten, Control, Communicatie en Bestuurs- en Juridische zaken. Hierna worden enkele reguliere zaken en bijzondere onderwerpen uitgelicht, die in 2024 extra aandacht krijgen.

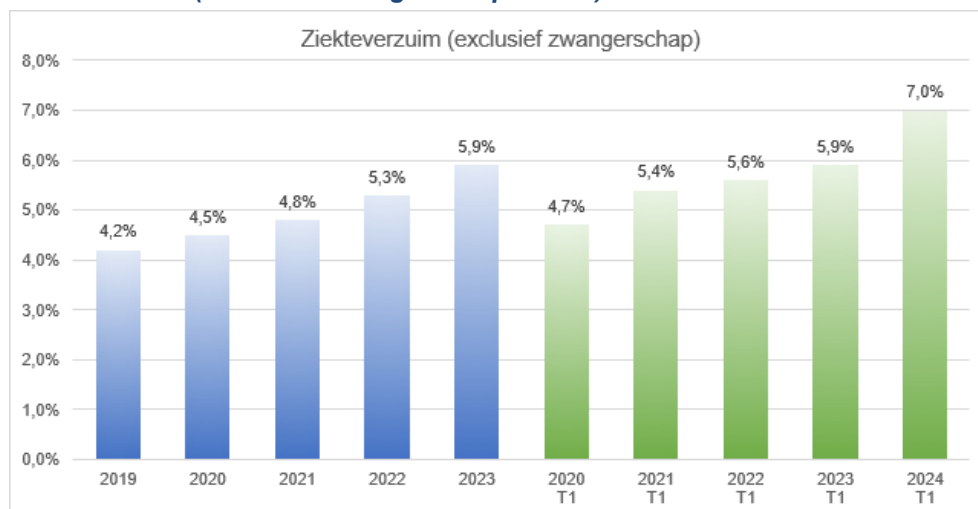
Kr8

We willen een toekomstbestendig organisatie zijn, met de kracht om basistaken, opgaven en continue ontwikkeling te realiseren. Daarvoor is er duidelijkheid over de koers nodig, wendbaarheid, heldere keuzes en een goede aansturing. Deze doelen zijn samengebracht in het ontwikkel-traject Kr8. Na een grondige analyse van verbeterpunten, in samenspraak met het management, medewerkers en de medezeggenschap, is een plan opgesteld voor de gewenste sturing en een daarbij passende organisatiestructuur. Aangevuld met een schets voor de implementatie is dat plan voorgelegd aan het college, die in april een voorgenomen besluit heeft genomen. Het plan is daarna voor advies voorgelegd aan de Ondernemingsraad. De bedoeling is om vanaf 2025 met de nieuwe organisatie te starten.

Duurzame inzetbaarheid

Er zijn maatregelen getroffen om ziekteverzuim voor te zijn en re-integratie te stimuleren. Zo is vanaf het eerste triaal de inzet van de arbodienst uitgebreid en worden leidinggevenden structureel in de gelegenheid gesteld om te overleggen met de bedrijfsarts. Daarnaast wordt de duurzame inzetbaarheid geborgd op fysiek verzwarende functies middels de ontsiemaatregel uit de cao. Ook zijn de speerpunten uit het Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Medewerkersonderzoek (MO) bepaald door het MT en vastgelegd in een plan van aanpak. Naar aanleiding hiervan wordt in gesprek tussen leidinggevenden en medewerkers onder andere aandacht besteed aan (on)gewenste omgangsvormen, de rol van de vertrouwenspersoon en werkdruk.

Ziekteverzuim (exclusief zwangerschapsverlof)

Het ziekteverzuimpercentage over het eerste triaal bedraagt 7,0%. De forse stijging van het aantal verzuimdagen komt met name door psychische en andere medische oorzaken. Ook vergrijzing binnen de organisatie draagt bij aan een hoger ziekteverzuimpercentage. Het ziekteverzuim van korter dan een week en de meldingsfrequentie zijn afgenomen. Het langdurige ziekteverzuim is daarentegen toegenomen. Dit betekent dat medewerkers zich minder vaak ziekmelden, maar vaak langer ziek zijn. Dit heeft vaak te maken met langdurige herstelperiodes met psychische of andere medische oorzaken.

In het eerste triaal heeft er een Sociaal Medisch Overleg (SMO) plaatsgevonden met als onderwerp Psychosociale veiligheid. Dit thema is aangestipt, omdat psychisch verzuim met bijna 2% duidelijk aanwezig is. Een groot deel hiervan, ongeveer twee derde, is te relateren aan arbeid in combinatie met privéomstandigheden. Leidinggevenden zijn in het SMO geïnformeerd over de mogelijke oorzaken en kenmerken van het psychisch verzuim en wat je als leidinggevende kan doen om het te herkennen en te voorkomen. Daarnaast is vanaf het eerste triaal de frequentie van de inzet van de bedrijfspsycholoog geïntensiveerd.

6.4 Overige doelstellingen Bedrijfsvoering

Vloerherstel en huisvesting

Op 6 juli 2021 heeft het algemeen bestuur een krediet beschikbaar gesteld voor het herstel van het hoofdkantoor en modernisering van het gebruik.

Het vloerherstel vraagt detailengineering om te komen tot een uitvoeringsontwerp.

De ambitie is om in 2024 tot definitieve bestuurlijke besluitvorming te komen en in 2025 te starten met de aanbesteding van de uitvoering.

Weet van Water, Educatie en communicatie

- Weet van Water loopt en we gaan door met ons huidige aanbod van acties en (online) communicatie. Er ligt een strategisch communicatieframe en een planning waarmee we de doorontwikkeling uitwerken.
- In 2024 bepalen we met het nieuwe bestuur het ambitieniveau van een nieuw te maken educatiebeleid. In de tussentijd gaan we door met ons reguliere educatiewerk.
- We zijn een interne campagne en cursussen voor begrijpelijk schrijven gestart.
- De voorbereidingen voor een nieuw intranet lopen.
- Er liggen nu een missie, visie en kernwaarden voor de organisatie. Deze gaan we verder laden en uitwerken in onze middelen.
- Communicatie en P&O werken samen in een projectgroep aan arbeidsmarktpositionering.

Subsidies

In onderstaande tabel geven wij inzicht in de algemene subsidies die door het waterschap zijn verstrekt in de rapportageperiode.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Realisatie Burap 2024-1	Prognose 2024
Algemene subsidies (afgerond)	120	102	120

Het betreft subsidieverlening in de vorm van een jaarlijkse exploitatiebijdrage van € 100.000 aan het Watermuseum. De St. Helemaal Groen heeft een subsidie van € 1.000 ontvangen en ook is er een subsidie verleend van € 936 aan IVN De Oude IJsselstreek.

Projecten

Binnen Bedrijfsvoering vinden er majeure projecten plaats die doorwerken in de hele organisatie.

Vervanging financieel systeem:

Binnen het waterschap maken we al enkele jaren gebruik van een financieel systeem, die door de leverancier binnenkort niet langer meer wordt ondersteunt. Hierdoor is de noodzaak om het systeem te vervangen ontstaan. De doelstelling is om per 1 januari 2026 over te gaan naar een nieuw systeem. Om dit te kunnen realiseren wordt er op dit moment gewerkt om een goede aanbesteding te kunnen doen op de markt. Vanaf 2025 zal dan de inrichting en implementatie kunnen plaatsvinden zodat per 1 januari 2026 het nieuwe financiële systeem operationeel is.

Vervanging personeelsinformatiesysteem:

Binnen ons waterschap maken we gebruik van H@rm als personeelsinformatiesysteem. H@rm maakt onderdeel uit de ADP-software. ADP stopt met het ondersteunen van haar klanten voor dit systeem. Hierdoor hebben de waterschappen, gecoördineerd vanuit het waterschapshuis, gekozen voor een alternatief systeem. Voor ons waterschap gaan we nog op zoek naar een passende naam hiervoor. We worden hiervoor als Waterschap Rijn en IJssel begeleid door een externe projectleider, die samen met een intern projectteam momenteel werkt aan de voorbereiding tot implementatie per 1 januari 2025. Het nieuwe systeem zal de bestaande functionaliteiten overnemen.

Hoofdstuk 7 Exploitatie overzichten

7.1 Exploitatie naar programma's

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Veiligheid	13.977	13.881
Watersystemen	55.960	56.743
Afvalwaterketen	69.697	68.533
Exploitatie lasten	139.634	139.157
Veiligheid	24	25
Watersystemen	209	210
Afvalwaterketen	1.225	1.368
Exploitatie baten	1.458	1.603
Netto exploitatie lasten programma's	138.176	137.554

Netto belastingopbrengsten	132.318	132.002
-----------------------------------	----------------	----------------

Operationeel resultaat	-5.858	-5.552
Dividenden	4.300	6.443
Resultaat voor bestemmen	-1.558	891
Inzet BR Huisvesting	628	0
Inzet BR DFB	299	299
Resultaat na inzet BR	-631	1.190
Bestemmen reserve DFB	969	1.348
Bestemmen vrije reserve	-1.600	-158
Resultaat na bestemmen	0	0

Programma Veiligheid

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Exploitatie lasten	13.977	13.881
Exploitatie baten	24	25
Netto exploitatie lasten Veiligheid	13.953	13.856

De exploitatielasten liggen op een vergelijkbaar niveau ten opzichte van de begroting 2024.

Programma Watersystemen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Exploitatie lasten	55.960	56.743
Exploitatie baten	209	210
Netto exploitatie lasten Watersystemen	55.752	56.533

We verwachten dit jaar op enkele posten hogere uitgaven dan begroot. Overschrijding op de overige lasten komt voort uit extra inzet op het NPLG en de KRW Impuls. Voor NPLG is dit reeds met het bestuur gecommuniceerd. Voor de KRW-impuls wordt dit nader uitgewerkt en komt die mededeling voor de zomer. (Dit betreft alleen de toelichting op de Overige lasten (onder de streep 175k).

Programma Afvalwaterketen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Exploitatie lasten	69.697	68.533
Exploitatie baten	1.225	1.368
Netto exploitatie lasten Afvalwaterketen	68.472	67.165

De afvalwaterketen heeft verschillende wijzingen in de kosten waardoor de bijdrage aan de begroting van het waterschap wijzigt. De kosten voor materiaal en inhuur bij onderhoud stijgen minder hard dan voorzien. Wel nemen de kosten voor de post slib toe als gevolg van stijging van de kosten voor de ontwatering van slib (het deel dat uitbesteed is).

Ook zijn kosten voor het in bedrijf houden van de tijdelijke afvalwaterleiding op rwzi Nieuwgraaf ten laste gekomen van 2024 (in plaats van 2023).

7.2 Exploitatie naar kostendragers – taken

Exploitatie naar beleidsvelden

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
61-Planvorming	4.132	4.439	3.949	490
62-Aanleg en onderhoud waterkeringen	8.864	8.609	8.609	0
63-Inrichting en onderhoud watersystemen	27.897	27.841	27.841	0
64-Bouw en exploitatie zuiveringstechn. werken	52.883	51.078	0	51.078
65-Inrichting en onderhoud vaarwegen	0	0	0	0
66-Vergunningverlening en handhaving keur	1.924	1.923	1.566	357
67-Beheersen van lozingen	1.427	1.422	1.039	383
68-Heffen en invorderen	3.774	3.824	1.823	2.001
69-Bestuur en externe communicatie	3.676	3.688	1.881	1.807
60-Centrale ondersteuning	32.248	33.379	22.970	10.409
Onvoorzien	1.351	1.351	711	640
Incidentele baten	0	0	0	0
Dotatie voorz. arbeidsgerelateerde verplichtingen	0	0	0	0
Netto lasten	138.176	137.554	70.389	67.165
Belastingopbrengsten	135.107	134.449	71.350	63.099
Kwijtschelding	2.343	2.003	668	1.335
Oninbaar	446	444	148	296
Netto belastingopbrengsten	132.318	132.002	70.534	61.468
Operationeel resultaat	-5.858	-5.552	145	-5.697
Dividenden	4.300	6.443	1.046	5.397
Resultaat voor bestemmen	-1.558	891	1.191	-300
Inzet BR Huisvesting	628	0	0	0
Inzet BR DFB	299	299	157	142
Resultaat na inzet BR	-631	1.190	1.348	-158
Bestemmen reserve DFB	969	1.348	1.348	0
Bestemmen vrije reserve	-1.600	-158	0	-158
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0

7.3 Exploitatie naar kosten- en opbrengstsoorten

bedragen in € 1.000

Lasten	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Rente	8.313	7.703	3.891	3.812
Afschrijving	24.647	24.380	12.677	11.703
Personeelslasten	49.675	49.675	32.773	16.750
Gebruiksgoederen	2.010	2.115	1.521	562
Verbruiksgoederen	2.756	2.813	398	2.412
Energie	9.718	9.718	1.926	7.783
Huren/pachten etc.	1.306	1.357	669	615
Verzekeringen/belastingen	938	941	341	599
Onderhoud door derden	15.556	15.111	6.886	8.185
Overige diensten en bijdragen door/aan derden	29.148	29.777	12.189	17.511
Kwijtschelding	2.343	2.003	668	1.335
Oninbaar	446	444	148	296
Onvoorzien	1.351	1.351	711	640
Incidentele lasten	0	0	0	0
Mutatie arbeidsgerelateerde voorziening	0	0	0	0
Subtotaal lasten	148.206	147.388	74.798	72.203
Baten				
Dividenden	4.300	6.443	1.046	5.397
Rente hypotheke u/g	84	30	19	11
Baten salarissen sociale lasten	157	157	3	2
Geactiveerde personeelslasten	5.392	5.392	3.355	2.037
Opbr. goederen, werken en diensten voor derden	1.106	1.146	98	978
Opbrengst uit eigendommen	113	273	96	177
Bijdragen van derden	389	389	22	202
Dekkingsmiddelen, belastingen	135.107	134.449	71.350	63.099
Incidentele baten	0	0	0	0
Subtotaal baten	146.648	148.279	75.989	71.903
Resultaat voor bestemmen	-1.558	891	1.191	-300
Inzet BR Huisvesting	628	0	0	0
Inzet BR DFB	299	299	157	142
Resultaat na inzet BR	-631	1.190	1.348	-158
Bestemmen reserve DFB	969	1.348	1.348	0
Bestemmen vrije reserve	-1.600	-158	0	-158
Resultaat na bestemmen	0	0	0	0

Hoofdstuk 8 Financiële rapportage

8.1 Uitgangspunten en normen

Renteontwikkeling: De renteontwikkeling wordt doorlopend gemonitord waardoor er gecontroleerd en maximaal gebruik kan worden gemaakt van de kasgeldlimiet.

Loonontwikkeling: In de Begroting 2024 is uitgegaan van een loonlastenstijging van 4,5%. De cao, die is afgesloten na het opstellen van de begroting, geeft een loonontwikkeling aan van ca. 4,5%.

Ontwikkeling inflatie: De inschatting uit de begroting blijft gehandhaafd. In de Begroting 2024 is rekening gehouden met hogere grondstoffen- en energiekosten die gebaseerd zijn op realistische inschatting van de ambtelijke organisatie. Voor de meeste overige lasten hanteren we 2%.

8.2 Lopende en voorgenomen investeringen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Realisatiegraad t.o.v. begroting
Veiligheid	44.469	39.380	89%
Watersystemen	13.666	15.089	110%
Afvalwaterketen	15.307	15.230	99%
Vaarwegen *)	3.735	2.902	78%
Subtotaal programma's bruto	77.177	72.601	94%
Veiligheid	-33.536	-28.213	84%
Watersystemen	-4.102	-4.102	100%
Afvalwaterketen	-320	-243	76%
Vaarwegen *)	-3.735	-2.902	78%
Subtotaal programma's cofinanciering	-41.693	-35.460	85%
Investeringsvolume netto	35.484	37.141	105%

*) Het jaarlijkse investeringsvolume voor Vaarwegen wordt voor 100% vergoed door de Provincie Gelderland.
De netto-investeringen zijn daarom per saldo € 0.

Programma Veiligheid

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Realisatiegraad t.o.v. begroting
Veiligheid (incl. HWBP) bruto	44.469	39.380	89%
Cofinanciering	-33.536	-28.213	84%
Veiligheid (incl. HWBP) netto	10.933	11.167	102%

De verwachte netto realisatiegraad is 102%. In het brutoresultaat zien we dat voornamelijk voor een aantal dijkversterkingsprojecten minder investering benodigd is door minder benodigde personele capaciteit en optredende risico's. We verwachten daarnaast ook lagere kosten voor nadeelcompensatie-vergoedingen ten gevolge van de realisatie.

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2024-1 Waterveiligheid

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81220	Trajectaanpak 47-1, 50-2, 51-1, 49-1	€ 290.000	€ -150.000	€ -	€ -150.000	€ 140.000
808922	Grutbroek HWBP (code21E-fase planuitwerking)	€ 2.600.000	€ -500.000	€ -	€ -500.000	€ 2.100.000
808923	Grutbroek HWBP (code21E-fase realisatie)	€ -	€ 500.000	€ -	€ 500.000	€ 500.000
812300	50-1 Zutphen-Den Elterweg fase voor- en verkenning	€ 6.285.000	€ -800.000	€ -	€ -800.000	€ 5.485.000
812301	50-1 Zutphen-Den Elterweg fase planuitwerking	€ -	€ 800.000	€ -	€ 800.000	€ 800.000
811592	Dijkversterking 48-1 tr. Pan-Wes - fase verkenning	€ 9.705.000	€ -300.000	€ -	€ -300.000	€ 9.405.000
811593	Dijkversterking 48-1 tr. Pan-Wes - fase planuitwerking	€ 500.000	€ 300.000	€ -	€ 300.000	€ 800.000
81198	Vervanging koperslakkeien Zutphen	€ 225.000	€ 150.000	€ -	€ 150.000	€ 375.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Waterveiligheid**.

Nr.	Project	Reden
81220	Trajectaanpak 47-1, 50-2, 51-1, 49-1	Lagere kosten door strakkere projectsturing, inzet ervaren extern team en toepassing lessen van eerdere trajectaanpakken.
808922	Grutbroek HWBP (code21E-fase planuitwerking)	Lagere kosten door strakkere projectsturing op inzet capaciteit
808923	Grutbroek HWBP (code21E-fase realisatie)	Niet benut budget van Planuitwerking overgeheveld naar Realisatiefase waardoor vlotte start van Realisatiefase mogelijk wordt gemaakt
812300	50-1 Zutphen-Den Elterweg fase voor- en verkenning	Lagere kosten door strakke projectsturing
812301	50-1 Zutphen-Den Elterweg fase planuitwerking	Niet benut budget van Verkenningsfase overgeheveld naar Planuitwerking, waardoor vlotte start van Planuitwerkingsfase mogelijk wordt gemaakt
811592	Dijkversterking 48-1 tr. Pan-Wes - fase verkenning	Lagere kosten voorzien voor doorlopen Verkenningsfase.
811593	Dijkversterking 48-1 tr. Pan-Wes - fase planuitwerking	Niet benut krediet overhevelen naar Planuitwerkingsfase waardoor vlotte start van Planuitwerkingsfase mogelijk wordt gemaakt
81198	Vervanging koperslakkeien Zutphen	Als gevolg van langdurige hoogwatergolven en de vele neerslag rond de jaarwisseling is er schade opgetreden aan het verse grondwerk, hierdoor zijn er extra maatregelen noodzakelijk voor het herstel.

Programma Watersystemen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Realisatiegraad t.o.v. begroting
Watersystemen bruto	13.666	15.089	110%
Cofinanciering	-4.102	-4.102	100%
Watersystemen netto	9.564	10.987	115%

We verwachten in 2024 een netto realisatiegraad van 100-125%, we hebben daarom het benodigde investeringsvolume voor 2024 met 10% naar boven bijgesteld. Oorzaak met name in algemeen stijgende prijzen van leveranciers, aannemers en inhuurdiensten. Daarnaast is het project Berkel Lochem-Almen duurder dan geraamd. Naast de algemene prijsstijgingen is de scope van het project verbreed met klimaataanpassingen aan het watersysteem en enkele dure kunstwerkrenovaties.

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2024-1 Watersystemen

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81264	Groot onderhoud kunstwerken vaarweg	€ 760.000	€ 300.000	€ -	€ 300.000	€ 1.060.000
81301	Afvoervertragende maatreg. Deelgebied Boven-Slinge	€ 200.000	€ 50.000	€ -	€ 50.000	€ 250.000
81129	Baggeren Eefsebeek	€ 1.400.000	€ -100.000	€ -	€ -100.000	€ 1.300.000
81274	Renovatie 3 Berkelstuw en	€ 1.410.000	€ -200.000	€ -	€ -200.000	€ 1.210.000
81235	Klimaatrobuust watersysteem Didam	€ 95.000	€ 35.000	€ -	€ 35.000	€ 130.000
81061	Natuurlijk beekherstel Heksenlaak	€ 1.250.000	€ 250.000	€ -	€ 250.000	€ 1.500.000
81285	Aanv. hydro. verk. N2000 Haaksb. V.	€ 30.000	€ 35.000	€ 20.000	€ 15.000	€ 65.000
81284	Integraal gebiedsproces Winterswijk	€ 99.000	€ -99.000	€ -	€ -99.000	€ -
81286	Verk. waterinfo en datagedr. werken	€ 98.000	€ -98.000	€ -	€ -98.000	€ -

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Watersystemen**.

Nr.	Project	Reden
81264	Groot onderhoud kunstwerken vaarweg	1) mindere staat areaal dan obv eerdere inspectie verwacht 2) mislukken bouwteamfase met aannemer 3) indexatie van de bedragen
81301	Afvoervertragende maatreg. Deelgebied Boven-Slinge	Er zijn extra afvoervertragende maatregelen in het gebied mogelijk. Naast de stuw en kunnen we 2 trajecten verondiepen in de Aarnink Waterleiding en de Limbeek. Mooie kansen die we niet willen laten liggen.
81129	Baggeren Eefsebeek	Minder kosten gemaakt in herstellen taluds (stelpost in bestek).
81274	Renovatie 3 Berkelstuw en	Risicoreservering in bestek nagenoeg niet nodig.
81235	Klimaatrobuust watersysteem Didam	Extra onderzoek en participatie voor uitwerking voorkeursvariant.
81061	Natuurlijk beekherstel Heksenlaak	Door de zeer natte winter loopt het werk uit en is er op percelen aangepaste uitvoering noodzakelijk. Daarnaast is er door de natte omstandigheden veel twijfel bij de grondeigenaren en is er veel extra omgevingsmanagement nodig. Tot slot het gratis beschikbaar stellen van grond aan de deelnemers en onverwacht hogere legeskosten van de gemeente.
81285	Aanv. hydro. verk. N2000 Haaksb. V.	Vervolgtraject aanvullende hydrologische verkenning is noodzakelijk omdat gebleken is dat doelen van het N2000 beheerplan niet gehaald worden. Aanvullend krediet is voor verlenging van de externe inhuur en extra inzet van eigen personeel tot eind 2024. Extern personeel wordt volledig vergoed.
81284	Integraal gebiedsproces Winterswijk	Project komt te vervallen
81286	Verk. waterinfo en datagedr. werken	Project komt te vervallen

Programma Afvalwaterketen

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1	Realisatiegraad t.o.v. begroting
Afvalwaterketen bruto	15.307	15.230	99%
Cofinanciering	-320	-243	76%
Afvalwaterketen netto	14.987	14.987	100%

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2024-1 Afvalwaterketen

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81135	RWZI Holten Robuust	€ 1.990.000	€ 65.000	€ -	€ 65.000	€ 2.055.000
81143	Rioolgemalen Rheden: Verv. PA 23/24	€ 750.000	€ 70.000	€ -	€ 70.000	€ 820.000
81233	Verleg. C.q. bescherming transportleid. LTV	€ 1.000.000	€ -350.000	€ -350.000	€ -	€ 650.000
81277	Gascompressoren verv. Nieuw graaf 23/24	€ 590.000	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ 690.000
81283	Renovatie bezinktanks 23/24	€ 1.230.000	€ -450.000	€ -	€ -450.000	€ 780.000
81281	Verv. Roostergoed verv. Nieuw graaf 23/24	€ 650.000	€ -100.000	€ -	€ -100.000	€ 550.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Afvalwaterketen**.

Nr.	Project	Reden
81135	RWZI Holten Robuust	Onvoorzien meerwerk in de procesautomatisering en verwerking van alle asset informatie uit het project.
81143	Rioolgemalen Rheden: Verv. PA 23/24	Door vertraging in de uitvoering van het project als gevolg van de Up-grade van de procesautomatisering en de netaansluitingen van Liander.
81233	Verleg.cq bescherm.transportleid.LTV	Het bruto krediet kan verlaagd worden met € 350.000 a.g.v. en alternatieve uitvoeringsvorm voor het aandeel van de Provincie. Het netto krediet blijft € 100.000 t.b.v. de leidingen van het Waterschap.
81277	Gascompressoren verv. Nieuw graaf 23/24	A.g.v. het modulair bouw en zijn extra kosten voorzien bij de andere locaties welke we in dit project moeten meenemen.
81283	Renovatie bezinktanks 23/24	Door een scope wijziging zijn minder bezinktanks gerenoveerd. Herziene inspecties hebben aangetoond dat een aantal tanks niet gerenoveerd konden en hoeven te worden gerenoveerd a.g.v. constructieve uitvoeringen.
81281	Verv. Roostergoed verv. Nieuw graaf 23/24	Door inkoop via een raamovereenkomst zijn de inkoopkosten lager uitgevallen.

Het benodigde investeringsvolume voor (Afval)waterketen blijft naar verwachting conform begroting (€ 15,0 mln.). Er blijven wel zorgen over de beschikbaarheid van personeel in de projectuitvoering. Waar eerdere jaren gekwalificeerd personeel in de markt beschikbaar was, is hier een trendbreuk zichtbaar. In de PPN wordt hier verder op ingegaan inclusief prioritering.

Programma Vaarwegen

Overzicht mutaties kredieten naar aanleiding van projectpeiling 2024-1 Vaarwegen

Project-nr	Project	Bruto krediet	Verhoging/ verlaging bruto krediet	Verhoging/ verlaging inkomsten	Verhoging/ verlaging netto krediet	Bruto krediet bijgesteld
81180	Vervangen sluisdeuren Doesburg	€ 1.625.000	€ 350.000	€ 350.000	€ -	€ 1.975.000
81197	Groot onderhoud kunstwerken vaarweg	€ 1.125.000	€ 1.375.000	€ 1.375.000	€ -	€ 2.500.000

Hieronder treft u de toelichtingen aan op de voorgestelde kredietmutaties **Vaarwegen**.

Nr.	Project	Reden
81180	Vervangen sluisdeuren Doesburg	1) Tgv wens van vaarweggebruikers is vervanging deuren incl. langdurige stremming uitgesteld, daardoor extra inspectie noodzakelijk 2) Bestaande nooddeuren aanpassen aan nieuwe maatvoering sluis tgv drempelverlaging. Afstemming met provincie heeft plaatsgevonden.
81197	Groot onderhoud kunstwerken vaarweg	1) mindere staat areaal dan obv eerdere inspectie verwacht 2) mislukken bouw team aannemer 3) indexatie 4) verbetering ontwerp veiligheidsvoorzieningen recreatievaart. Afstemming met provincie heeft plaatsgevonden.

Het waterschap voert de investeringsprojecten namens de provincie Gelderland uit. De verwachte hogere kredieten voor de bovenstaande projecten zijn met de provincie besproken en ook door de provincie akkoord bevonden.

8.3 Financiering

Wet Financiering decentrale overheden (Fido)

De Wet Fido heeft, kort gezegd, tot doel een solide financiering en de kredietwaardigheid van de decentrale overheden te bevorderen.

Uitgevoerde transacties in het begrotingsjaar 2024

Langlopende financiering

Er zijn in het eerste triaal geen nieuwe langlopende leningen afgesloten

Kortlopende financiering

Er zijn in het eerste triaal geen kasgeldleningen afgesloten.

Schatkistbankieren

In de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden is vastgesteld dat decentrale overheden verplicht zijn om overtollige liquide middelen bij de Rijksschatkist aan te houden met uitzondering van het drempelbedrag. Het drempelbedrag mag het waterschap als positief saldo op de rekening courant aanhouden. Op 30 april 2024 was het saldo op de schatkistbankierrekening € 22,0 mln. Over dit saldo wordt door het ministerie van Financiën een rente vergoed. Tot 30 april 2024 is er € 0,3 mln. aan rente ontvangen. De verwachte renteopbrengst over 2024 is naar verwachting € 0,6 mln.

8.4 Risico's, weerstandscapaciteit, bestemmingsreserves en voorzieningen

Actuele top-risico's in onze reguliere activiteiten (beheerste processen)

We hebben veel aandacht voor de beheersing van onze projecten en interne processen en we zijn alert op externe ontwikkelingen die ons, in positieve of negatieve zin, kunnen raken.

In de figuur worden de belangrijkste onderwerpen weergegeven waar de actieve beheersing van risico's binnen onze basistaken (waterveiligheid, watersysteem, waterketen, bedrijfsvoering) extra aandacht krijgt. De aangegeven beweging is bepaald ten opzichte van het jaarverslag over 2023. De kleurschaal geeft kwalitatief de relatieve zwaarte van het risico aan.

Voor meer informatie over de benoemde onderwerpen wordt verwezen naar hoofdstukken 2 t/m 7.

Nieuwbenoemde risico's:

- Problemen bij een industriële voorzuivering
- Toenemend aantal bevers
- Activistische WOO-verzoeken.

Regulier: onze interne processen (risico's actief vermijden)	Regulier: externe risico's (voorbereid zijn)
- <u>Beheer zuiveringen</u>: onvoldoende borging dat aan omgevingsvergunningen wordt voldaan. - Traject vloerreparatie en huisvesting vraagt om keuzes met financiële consequenties	↑ <u>Problemen bij een industriële voorzuivering</u> kunnen financiële- en technische gevolgen hebben voor onze RWZI Etten. - <u>Vertraging en hogere kosten in projecten</u> door stikstof-regels; krapte in (arbeids)markt; netcongestie elektra, etc. - <u>Informatieveiligheid</u>: cybercriminaliteit (ransomware, datadiefstal, ...). ↑ Sterk <u>toenemend aantal bevers</u> vergroot risico voor graafschade aan waterkeringen, onderhoudspaden, oevers. ↑ Toename <u>activistische WOO-verzoeken</u> belast de organisatie en kan leiden tot achteraf aanvechten van noodzakelijke afwegingen.
↑ risico stijgt / nieuw - risico onveranderd ↓ risico daalt	

In het 1^e triaal van 2024 is extra aandacht geschonken aan de volgende beheersingsaspecten:

- Verbeterde inbedding van AVG (privacy) wetgeving, zowel in algemene zin als in enkele specifieke casussen.
- Governance m.b.t. aan ons verbonden partijen (loopt nog).

Strategische risico's (op koers naar de gewenste toekomst)

Bij het nastreven van onze lange termijn doelen, zoals bijvoorbeeld benoemd in ons waterbeheerprogramma, hebben we te maken met onzekerheden, kansen en risico's. Risico's zijn in deze context niet per definitie slecht, vaak nemen we bewust een risico als onderdeel van een keuze of afweging. Bij besluitvorming is veelal sprake van onvolledig inzicht in externe invloeden en de consequenties hiervan. We praten hier dus vooral over het omgaan mét deze onzekerheden, kansen en risico's.

Voor meer informatie over de benoemde onderwerpen wordt verwezen naar hoofdstukken 2 t/m 7.

Lange termijn doelen (keuzes, bewust risico nemen)	
–	<u>Klimaatrobust</u> : de verandering (meer en grotere extremen) gaat sneller dan we als organisatie kunnen bijbenen. Kans op vertraging door afhankelijkheid van partners en landelijke politiek.
–	<u>Waterveiligheid</u> : kostentoeename landelijk HWBP heeft gevolgen voor onze projecten (voorfinanciering of vertraging) en voor onze jaarlijkse bijdrage aan het HWBP.
–	<u>Schone leefomgeving</u> : Extra monitoring i.h.k.v. KRW-impuls kan leiden tot aangesproken worden op resultaten derden waarvoor we niet verantwoordelijk zijn. Kans op vertraging in projecten en door afhankelijkheid van partners en landelijke politiek.
–	Ambitie voor <u>duurzaamheid en circulair</u> (gasloos verwarmen, opwek wind en zon) wordt geremd door netcongestie
↑ risico stijgt / nieuw – risico onveranderd ↓ risico daalt	

Weerstandscapaciteit (financiële weerbaarheid tegen onverwachte gebeurtenissen)

Om onverwachte tegenvallers met financiële impact op te kunnen vangen houdt ons waterschap reserves aan. Hiermee kan ons waterschap de continuïteit van onze primaire taken garanderen. De hoogte van de hiervoor geoormerkte reserves is gebaseerd op een risicoafweging. Deze risicoafweging (een momentopname) wordt periodiek herijkt. De herijking in 2023 heeft geleid tot een ophoging van de weerstandscapaciteit voor 2024.

bedragen in € 1.000			
	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Weerstandscapaciteit 2024	5.000	2.411	2.589

De minimaal benodigde weerstandscapaciteit in de Begroting 2024 is bepaald op € 5,0 mln. In bovenstaande tabel is deze buffer per waterschapstaak weergegeven. Deze weerstandscapaciteit geeft een weerstandratio van 1,1 gebaseerd op de meest recente risicoafweging. In de literatuur wordt een weerstandsvermogen tussen 1,0 en 1,4 als "voldoende" bestempeld.

Reservepositie en voorzieningen

Onderstaand overzicht toont het geprognosticeerde verloop van de vrij inzetbare reserves.

bedragen in € 1.000			
	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Reserves per 01-01-2024	15.661	6.345	9.316
Geprognosticeerd resultaat 2024 Burap 2024-1	1.190	1.348	-158
Reserves per 31-12-2024	16.851	7.693	9.158
Bestemmen reserve DFB	1.348	1.348	0
Bestemmen vrije reserve	-158	0	-158
Reserves per 31-12-2024	15.503	6.345	9.158
Minimaal benodigde weerstandcapaciteit	5.000	2.411	2.589
Vrij inzetbare reserves per 31-12-2024	10.503	3.934	6.569

Bestemmingsreserves

Waterschap Rijn en IJssel kent één algemene reserve per taak en drie bestemmingsreserves (Innovatiefonds, Huisvesting en Duurzaam Financieel Beleid). Onderstaand overzicht geeft het geprognosticeerde verloop van de bestemmingsreserves Huisvesting en DFB weer.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Stand BR Huisvesting per 01-01-2024	5.700	3.023	2.677
Stand BR DFB per 01-01-2024	22.517	14.187	8.330
Inzet BR Huisvesting	0	0	0
Inzet BR DFB	299	157	142
Resultaat na inzet BR	1.190	1.348	-158
Bestemmen reserve DFB	1.348	1.348	0
Bestemmen vrije reserve	-158	0	-158
Stand BR Huisvesting per 31-12-2024	5.700	3.023	2.677
Stand BR DFB per 31-12-2024	23.566	15.378	8.188

Voorzieningen

Voorzieningen hebben een lastenkarakter en worden getroffen voor toekomstige uitgaven waarvan de oorzaak zich nu voordoet of al heeft voorgedaan. Onderstaand het verwachte verloop van de voorzieningen.

bedragen in € 1.000

	Prognose Burap 2024-1	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer
Voorzieningen per 01-01-2024	3.641	1.778	1.863
Verwachte vermeerdering / vermindering 2024	-300	-150	-150
Voorzieningen per 31-12-2024	3.341	1.628	1.713

Een belangrijke factor bij het bepalen van de hoogte van de arbeidsgerelateerde voorziening is de rekenrente waarmee volgens de richtlijnen moet worden gerekend. De rekenrente is op dit moment lager ten opzichte van waarmee vorig jaar gerekend is. Hierdoor verwachten we aan het eind van dit de voorziening moet worden verhoogd. De rekenrente van 30 september 2024 is bepalend voor de hoogte van deze mutatie. In deze bestuursrapportage is om die reden nog geen extra last voor deze toevoeging geprognosticeerd.

8.5 Waterschapsbelastingen

Bij de zuiveringsheffing zien we een daling van het aantal vervuilingseenheden (VE) ten opzichte van de begroting. Deze komt voor rekening van de bedrijven. Op basis van de realisatiecijfers verwachten we daar een lagere opbrengst van afgerond € -0,9 mln. Met name bij één grote industriële lozer wordt een teruggang in VE verwacht als gevolg van de verbeterde efficiëntie van een gerenoveerde voorzuiveringsinstallatie.

Bij de watersysteemheffing stijgen de gebouwde eigendommen en directe lozers. Per saldo nemen de verwachte belastingopbrengsten bij de taak watersysteemheffing hierdoor toe met € 0,2 mln.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Zuiveringsheffing	64.003	63.100
Woonruimten	41.904	41.928
Bedrijven	22.098	21.172
Watersysteemheffing	71.104	71.350
Gebouwd binnendijs	39.913	40.118
Gebouwd buitendijs	32	32
Ongebouwd binnendijs	6.838	6.842
Ongebouwd buitendijs	36	36
Ongebouwd wegen binnendijs	601	601
Ongebouwd wegen buitendijs	1	1
Ingezetenen	23.165	23.134
Natuur	179	181
Directe lozers	340	405
Leges	0	0
Totaal opbrengsten	135.107	134.449

De kwijtschelding daalt als gevolg van de realisatiecijfers over het voorgaande jaar en de eerste maanden van het lopende jaar. De verwachte oninbaarheid ligt in lijn met het niveau uit de voorgaande ramingen.

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Kwijtschelding	2.343	2.003

bedragen in € 1.000

	Begroting 2024	Prognose Burap 2024-1
Oninbaar	446	444

8.6 Incidentele baten en lasten

In de afgelopen 4 maanden zijn er geen incidentele baten en lasten ontstaan.

8.7 Verbonden partijen

Door middel van verbonden partijen kunnen (beleids)voornemens van het waterschap tot uitvoering worden gebracht. In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en daarmee verband houdende mogelijke risico's wordt in de begroting een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen (een rechtspersoon, waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft). Het waterschap heeft de volgende verbonden partijen: Gemeenschappelijk Belastingorganisatie Lococensus/Tricijn (GBLT), Het Waterschapshuis, Aqualysis, Euregio, Waterstromen B.V., Waterschap Rijn en IJssel energie Holding B.V., Waterschap Rijn en IJssel windenergie Duiven B.V., NWB-bank, Unie van Waterschappen en Muskusrattenbestrijding.

Dit triaal hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan bij onze verbonden partijen.

Supplement 1 Zuiveringsrendementen

Percentage voldoen aan de maatwerkvoorschriften

De mate waarin RWZI's aan de lozingseisen voldoen, wordt uitgedrukt in een percentage (formeel: het percentage waarin de RWZI's voldoen aan de lozingseisen).

In de Begroting 2024 is aangegeven dat de 'RWZI's over het hele jaar gezien 98,5% moeten voldoen.

De prognose op basis van het eerste trial is dat 100% voldoet.

Rendement van fosfaat en stikstof over het gehele gebied.

Bij het bepalen van het gebiedsrendement wordt bekeken hoeveel procent van de inkomende vervuiling door alle 13 zuiveringen - bij elkaar opgeteld - wordt verwijderd.

RWZI's worden gestuurd op individuele lozingseisen/voorschriften. Als alle zuiveringen aan die lozingseisen voldoen, dan verwijderen we automatisch zoveel stikstof en fosfaat, dat het gebiedsrendement ruim wordt gehaald. De zuiveringen worden dan ook niet (meer) op gebiedsrendement gestuurd, maar alleen op de individuele lozingseis.

Het gebiedsrendement over het eerste trial 2024 komt voor stikstof uit op 84% en voor fosfaat op 83%.

RWZI	Influent		Toetsing		
	Debiet (dagdebiet)	Belasting (CZV)	% voldoen aan voorschriften		
	[m3/d]	I.E. à 150 g TZV	Eerste trial	Tweede trial	Geheel 2024
Aalten	6.157	26.961	100		100
Dinxperlo	4.497	13.547	100		100
Etten	42.151	191.672	100		100
Haarlo	14.990	102.794	100		100
Holten	7.034	38.149	100		100
Lichtenvoorde	7.533	27.119	100		100
Nieuwgraaf	65.721	276.567	100		100
Olburgen	26.062	126.096	100		100
Ruurlo	2.858	10.972	100		100
Varsseveld	5.114	18.369	100		100
Wehl	1.950	9.170	100		100
Winterswijk	15.343	66.626	100		100
Zutphen	31.012	267.940	100		100
Totaal	230.422	1.175.984	100	100	100
Doelstelling begroting					98,5

Bijzonderheden (overschrijding van de formele norm)

In het eerste trial hebben alle RWZI's aan de lozingsnormen voldaan.